

5 Сравненіе.

39. По́-горѣ въ подобныты ся каза, че тамъ ся разгледва подобіето между прѣдмѣтыты. А тука въ сравненіето ся сравнивать тройно: по́-голѣмо съ по́-малко, по́-малко съ по́-голѣмо, и равно съ равно, и отъ такыва сравненія извличямы дохваткы чрезъ умозаключенія. Въ первый случай сравненіето ся нарича: дохватка отъ по́-голѣмото; въ второй — отъ по́-малкото; въ третій — отъ равното. Дохватка отъ по́-голѣмото бива, кога сравнимъ по́-голѣмо-то съ по́-малкото и искарамы умозаключеніе за по́-малкото на примѣръ: *Превѣчный Богъ Отецъ отгорѣ на голготскѣхъ горѣ е пожъртвувалъ вѣлощеннаго сына своего единороднаго, увѣнчанаго съ тѣрновѣхъ вѣнецъ и пригвозденнаго на единъ крѣстъ. А пакъ ты, о человекъ, щещъ ся явишь прѣдъ неговото лице на второто му пришествіе, та да ся сѣдишь отъ него за твоиты грѣхове; тамо ще ся намѣри и крѣстното дѣрво и сынъ Му съ отворены още раны. Слѣдователно когато отъ еднѣ странѣ гледа единородный свой сынъ, когото за тебе е пожъртвувалъ а отъ другѣ тебе и грѣхове ты, кѣито го сѣ накарали да го пожъртвува, надѣнешъ ли ся, че той ще покаже нѣкоѣхъ милость къмъ тебе?* (отъ словесата на Миніата).

40. Отъ по́-малкото направлямы силлогизмъ, като сравнимъ по́-малкото съ по́-голѣмото и дадемъ умозаключеніе за послѣднето. Руссо, като прави сравненіе между Сократа и Іисуса Хріста, дава едно заключеніе за послѣдній съ единъ много сладкорѣчивъ образъ, ето какъ:

Какъвъ прѣдразсѣдкъ, каква слѣпота не трѣбба да бы ималъ нѣкой, та да сравнива сына Софронисковъ съ сына Маріинъ? Колко голѣмо разстояніе отъ единъ до другъ. Сократъ като умираше безъ мѣжы, безъ укормы досажденія, лесно може да упаци до край достолюбіето си, и ако тая легка смъртъ не бѣше докарала честь на живота му, то вѣроятнѣ трѣбваше да ся съмнѣвамы, да не бы Сократъ при всичката си прѣмѣдрость да е былъ единъ софистъ. Смъртъта Сократова, който философоваше при послѣднія си чясъ съ пріятелы си е най-пріятната, която бы пожелалъ нѣкой.